

Врз основа на член 156 став (2) Законот за енергетика* (Службен весник на Република Северна Македонија бр. 101/25 и 135/25) Управниот одбор на Операторот на електропреносниот систем на Република Северна Македонија Акционерско друштво за пренос на електрична енергија и управување со електроенергетскиот систем во државна сопственост, Скопје, АД МЕПСО Скопје на седница одржана на ....., по претходно одобрување на Регулаторната комисија за енергетика, водни услуги и услуги за управување со комунален отпад на Република Северна Македонија, донесе:

Правила за доделување на меѓузонскиот капацитет за користење на капацитетот на пазарот ден-однапред, пазарот во тековниот ден и за целите на прекуграничното балансирање*¹

ГЛАВА I – ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

1. Со овие правила се уредуваат постапките за доделување на меѓузонски капацитет за да се овозможи користење на капацитетот на пазарот ден-однапред, пазарот во тековниот ден и за целите на прекуграничното балансирање при што особено се земаат предвид:

- (а) карактеристиките на пазарот ден-однапред, пазарот во тековниот ден и пазарот за балансна енергија;
- (б) оперативните услови во електроенергетскиот систем и последиците при порамнување на потврдените распореди и

усогласеноста на процентните вредности доделени на различни временски рамки и временските рамки усвоени за различните механизми за доделување на меѓузонски капацитети кои се веќе воспоставени.

2. Целта на овие правила се:

- (а) промовирање на ефективна конкуренција во производството, трговијата и снабдувањето со електрична енергија;
- (б) обезбедување оптимално користење на преносната инфраструктура;
- (в) обезбедување оперативна безбедност;
- (г) оптимизирање на пресметката и распределбата на меѓузонскиот капацитет;
- (д) обезбедување фер и недискриминаторски третман на Операторите на преносните системи, НЕМО, Агенцијата за соработка на регулаторите за енергија, Одборот за

---

¹ Со овие Правила се прави усогласување со Регулативата (ЕУ) бр. 2015/1222 на Европската комисија од 24 јули 2015 година за утврдување на насоки за распределба на капацитети и управување со загушувањето (CELEX бр. 31015R1222) согласно Одлуката на Министерскиот совет на Енергетската заедница бр. 2021/13/MC-EnC

регулирање на енергетската заедница, регулаторните органи и учесниците на пазарот;

(ѓ) обезбедување и подобрување на транспарентноста и веродостојноста на информациите;

(е) придонес кон ефикасно долгорочно работење и развој на системот за пренос на електрична енергија

(ж) почитување на потребата за фер и уреден пазар и фер и уредно формирање на цените;

(з) создавање еднакви услови за НЕМО и

(ј) обезбедување недискриминаторски пристап до меѓузонскиот капацитет.

ГЛАВА I – ГЕНЕРАЛНИ ОДРЕДБИ

Член 2 Дефиниции

За целите на овие правила, се применуваат дефинициите во Член 3 од Законот за Енергетиката (*) и прописите коишто произлегуваат од истиот.

Дополнително, ќе се применуваат следните дефиниции:

1. „временски термин за затворање на пазарот при тргување ден-однапред“ значи временскиот момент до кој се прифаќаат понудите на пазарот ден-однапред;
2. „индивидуален мрежен модел“ значи збир на податоци што ги опишуваат карактеристиките на електроенергетскиот систем (производство, оптоварување и мрежна топологија) и придружните правила за промена на овие карактеристики во текот на пресметките за капацитет изготвен од операторот на електропреносниот систем, наменет за спојување со други индивидуални модели на мрежа за да се создаде заеднички мрежен модел;
3. “МЕПСО” - „Оператор на електропреносен систем“ е друштво кое врши дејност пренос на електрична енергија, управува со електропреносниот систем во Република Северна Македонија и е одговорно за сигурна и стабилна работа на системот, неговото одржување, развојот и поврзувањето со електроенергетските системи на соседните држави;
4. „модул за управување со капацитетот“ значи систем кој содржи навремена информација за расположливиот меѓузонски капацитет заради алокација на меѓузонскиот капацитет во текот на денот.
5. „НЕМО“ - „Номиниран оператор на организираниот пазар на електрична енергија“ е оператор на организиран пазар на електрична енергија назначен од Владата на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Владата) во согласност со закон, за извршување на задачите поврзани со спојување на пазарите на електрична енергија ден однапред или во тековниот ден.
6. „ОЕПС“ - Оператор на електропреносен систем е друштво кое врши дејност пренос на електрична енергија, управува со електропреносниот систем во други земји и е одговорно за сигурна и стабилна работа на системот, неговото одржување, развојот и поврзувањето со електроенергетските системи на соседните држави
7. „пазарно време“ значи средноевропско летно сметање на времето или средноевропско време, кое и да е во сила;
8. „пазарен период ден-однапред“ значи период на тргување на пазарот на електрична енергија до моментот на неговото затворање за тргување ден-однапред, во кој за секој трговски интервал, производите се тргуваат еден ден пред испораката;
9. „пазарен период во текот на денот“ значи период на тргување на пазарот на електрична енергија после временскиот термин за отворање и пред временскиот термин за затворање на пазарот за меѓузонско тргување ден-

однапред, во кој, за секој трговски интервал, производите се тргуваат пред испораката;

10. Регулаторна комисија за енергетика – Регулаторна комисија за енергетика, водни услуги и услуги за управување со комунален отпад на Република Северна Македонија.

Член 3

Усвојување на услови, прописи и методологии

1. Освен за Член 28 став (1), Член 29, Член 39 став (1), Член 46 и Член 51 став (1) од овие правила, кога МЕПСО со другите ОЕПС кои одлучуваат за предлозите за условите, прописите и методологиите усвоени од страна на Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика и Регулаторната комисија за енергетика и во согласност со Член 144 став (1) од Законот за енергетиката(*) на кој пропис не се во можност да постигнат договор и кога засегнатите региони се составени од повеќе од три Договорни страни на енергетската заедница и/или држави членки на Европската Унија, истите можат да одлучуваат со двотретинско мнозинство гласови.

МЕПСО заедно со другите ОЕПС кои одлучуваат за предлозите за условите, прописите и методологиите наведени во Член 144 став (1) од Законот за енергетика(*) во однос на регионите составени од минимум три Договорни страни на енергетската заедница и/или земји-членки на Европската Унија или помалку, одлучуваат со консензус.

За одлуките на МЕПСО и другите ОЕПС за предлози за условите, прописите и методологиите наведени во Член 144 став (1) од Законот за енергетика, се доделува еден глас по договорна страна на Енергетската заедница или по земја-членка на Европската Унија. Доколку има повеќе од еден ОЕПС на територијата на договорна страна на Енергетската заедница или земја-членка на Европската Унија, земјата-членка на Европската унија ги распределува овластувањата за гласање меѓу ОЕПС.

НМО кои одлучуваат за предлозите за условите, прописите и методологиите наведени во Член 144 став (1) од Законот за енергетика(*), одлучуваат со консензус.

ГЛАВА II – БАРАЊА ЗА УСЛОВИ, ПРОПИСИ И МЕТОДОЛОГИИ ВО ВРСКА СО ДОДЕЛУВАЊЕТО НА КАПАЦИТЕТИТЕ И УПРАВУВАЊЕТО СО ЗАГУШУВАЊАТА

ПОГЛАВЈЕ 1 – ПРЕСМЕТКА НА КАПАЦИТЕТ

Дел 1: Општи барања

Член 4

Периоди на пресметување на капацитет

1. МЕПСО во соработка со другите ОЕПС го пресметува меѓузонскиот капацитет најмалку за следните временски периоди:
  - (а) ден-однапред, за пазарот за тргување ден-однапред и
  - (б) во тековниот ден, за пазарот за тргување во тековниот ден;
2. За временскиот период за тргување ден-однапред се пресметуваат индивидуални вредности за меѓузонскиот капацитет за секој временски период ден-однапред. За временскиот период за тргување во тековниот ден, се пресметуваат индивидуални вредности за меѓузонскиот капацитет за секој преостанат временски период во тековниот ден.
3. За временскиот период за тргување во тековниот ден, пресметката на капацитетот се заснова на најновите достапни информации. Ажурирањето на информациите за временскиот период нема да започне пред 15:00 часот по пазарно време два дена пред денот на испораката.
4. МЕПСО во соработка со другите ОЕПС во регионот за пресметување на капацитети како што е дефинирано во Член 5 став (1) од овие Правила од што ќе обезбеди дека меѓузонскиот капацитет е повторно пресметан во рамките на временскиот период во тековниот ден врз основа на најновите достапни информации. Зачестеноста на оваа повторна пресметка ќе ја земе предвид ефикасноста и оперативната сигурност.

Член 5

Региони за пресметување на капацитет

1. Регионите за пресметка на капацитетот и зоните на наддавање за Договорните страни на Енергетската заедница и/или земјите членки на Европската Унија се утврдуваат согласно предлозите доставени од страна на договорни страни на енергетската заедница и/или земји-членки на Европската Унија и истите преку ЕНТСО-Е, се доставуваат до Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика.
2. Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика донесува одлука за утврдување на конфигурација на регионите за пресметка на капацитетот и ги определува границите на зоните на наддавање доделени на ОЕПС од секој регион за пресметка на капацитет и истите директно се применуваат од страна на Договорните страни на Енергетската заедница и земјите-членки на Европската Унија.

Дел 2: Заеднички мрежен модел

Член 6

Методологија за доставување на податоци за производство и оптоварување

1. Методологијата за доставување на податоци за производство и оптоварување треба да специфицира кои производни единици и потрошувачи треба да обезбедат информации до операторот на електропреносниот систем за целите на пресметка на капацитетот.
2. Во методологијата се определуваат роковите што важат за производните единици и потрошувачите за обезбедување на информациите од став 3 на овој член.
3. За примена на методологијата за обезбедување податоци за производство и оптоварување, МЕПСО треба да ги користи и споделува со другите ОЕПС најмалку следните информации:
  - (а) информации поврзани со нивните технички карактеристики;
  - (б) информации поврзани со достапноста на производните единици и потрошувачите;
  - (в) информации поврзани со распоредите на производните единици;
  - (г) релевантни достапни информации во врска со тоа како ќе се диспечираат производните единици.
4. Податоците од став 3 ќе се користат исклучиво за потребите за пресметка на капацитети.
5. Најдоцна три месеци по стапувањето во сила на овие правила, МЕПСО ќе објави:
  - (а) список на субјекти кои се потребни за доставување информации;
  - (б) список на информациите наведени во став 3 од овој член што треба да се достават; и
  - (в) рокови за доставување информации.

Член 7

Сценарија

1. МЕПСО во соработка со другите ОЕПС ќе применува заеднички сценарија за секој временски период за пресметка на капацитетот утврдени со овие правила и методологијата за пресметка на меѓузонски капацитети утврдена од ОЕПС-и во регионот на пресметка на капацитети.
2. МЕПСО во соработка со другите ОЕПС ќе ги применуваат заедничките правила за утврдување на нето-позицијата во секоја зона на наддавање и тековите на моќност за секој вод со еднонасочна струја, засновани на најдобрата прогноза за нето-позицијата за секоја зона на надавање и на најдобрата прогноза за тековите на моќност на секој вод на еднонасочна струја за секое сценарио и ќе го вклучуваат целокупниот баланс помеѓу оптоварувањето и производството, ОЕПС-и во Договорните страни на Енергетската заедница и земјите-членки на

Европската Унија, отстранувајќи ја непотребна дискриминација помеѓу внатрешните и меѓузонските размени при дефинирање на сценаријата.

Член 8

Индивидуален мрежен модел

1. За секоја зона на наддавање и за секое сценарио:
  - (а) МЕПСО во соработка со другите ОЕПС во зоната на наддавање заеднички ќе обезбедат индивидуален мрежен модел што е во согласност со Член 7 став (2) од овие правила; или
  - (б) МЕПСО ќе обезбеди индивидуален мрежен модел за својата контролна област, вклучувајќи ги и интерконективните водови, под услов збирот на нето позициите во контролната област, вклучително и интерконективните водови, што ја покриваат зоната на наддавање да биде во согласност со Член 7 став (2) од овие правила.
2. Секој индивидуален мрежен модел ќе ја претставува најдобрата можна прогноза за условите на преносниот систем за секое сценарио МЕПСО што го има припремено во моментот кога се изработува индивидуалниот мрежен модел.
3. Индивидуалните мрежни модели ги опфаќаат сите мрежни елементи на преносниот систем што се користат во анализата на регионалната оперативна сигурност за соодветниот временски период.
4. МЕПСО заедно со другите ОЕПС ќе го усогласат до максимален можен степен начинот на кој се изработуваат индивидуалните мрежни модели.
5. МЕПСО ќе ги обезбеди сите потребни податоци во индивидуалниот мрежен модел за да овозможи анализа на тековите на активна и реактивна моќност и напон во стационарна состојба.
6. Онаму каде што е соодветно, и по договор помеѓу МЕПСО и останатите ОЕПС од регионот за пресметка на капацитетот, МЕПСО и сите ОЕПС во тој регион за пресметка на капацитетот ќе разменува податоци меѓу себе за да ги овозможи анализите на напонот и динамичката стабилност.

Дел 3: Методологија за пресметка на капацитети

Член 9

Воведување на Методологија за пресметување на капацитетот заснована на текови на моќност

1. За временскиот период за тргување ден-однапред и временскиот период за тргување во тековниот ден, пристапот што се користи во методологиите за пресметка на заедничкиот капацитет е пристап заснован на текови на моќност, освен кога е исполнет условот од став 6 од овој член.
2. Најдоцна 6 месеци по воспоставувањето на регион за пресметка на капацитет во согласност со Член 5 став (1) од овие правила, МЕПСО заедно со другите ОЕПС во дефинираниот регион за пресметка на капацитет треба да поднесат предлог до Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика за

заедничка координирана методологија за пресметка на капацитет во рамките на соодветниот регион. Предлогот треба да биде предмет на консултаци во согласност со Член 140 од Законот за енергетика *. Предлогот треба да биде усогласен со методологијата за пресметка на капацитет што се применува меѓу земјите-членки во тој регион за пресметка на капацитет.

3. Најдоцна шест месеци откако Договорните страни на Енергетската заедница на Југоисточна Европа кои ќе учествуваат во спојување во единствен пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред, операторите на електропреносниот систем од овие договорни страни, заедно со операторите на електропреносниот систем од Хрватска, Романија, Бугарија, Унгарија и Грција, заеднички ќе поднесат предлог за воведување на заедничка методологија за пресметка на капацитетот со користење на пристапот базиран на текови на моќност за временскиот период за тргување ден-однапред и во тековниот ден. Предлогот содржи датум на имплементација на заедничката методологија за пресметка на капацитетот со користење на пристапот заснован на текови на моќност, којшто не може да биде подолг од две години по учеството на сите договорни страни на Енергетската заедница на Југоисточна Европа во спојување во единствен пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред. Операторите на електропреносниот систем од договорните страни кои се граничат со други региони се охрабруваат да се приклучат на иницијативите за имплементација на заедничка методологија за пресметка на капацитетот заснована на текови на моќност со овие региони.
4. Во моментот кога два или повеќе соседни региони за пресметка на капацитетот во иста синхрона област имплементираат методологија за пресметка на капацитетот користејќи го пристапот заснован на текови на моќност за временскиот период утврден од пазарот за тргување ден-однапред и тековниот ден, тие ќе се сметаат како еден регион за оваа цел, и МЕРСО и останатите ОЕПС од овој регион во рок од шест месеци ќе поднесат предлог за примена на заедничка методологија за пресметување на капацитетот користејќи го пристапот заснован на текови на моќност за временскиот период за тргување ден-однапред и во тековниот ден. Предлогот го одредува датумот на воведување на заедничката методологија за пресметување на меѓурегионални капацитети кој не може да биде подолг од 12 месеци по воведувањето на пристапот заснован на текови на моќност во тие региони за методологијата за временскиот период утврден од пазарот за тргување ден-однапред и 18 месеци за методологијата за временскиот период за тргување во тековниот ден. Временските распореди наведени во овој став може да се прилагодат во согласност со став 5.
Двата региони за пресметка на капацитет кои започнале со развој на заедничка методологија за пресметка на капацитет може први да ја имплементираат методологијата пред да се развие заедничка методологија за пресметка на капацитет со кој било понатамошен регион за пресметка на капацитет.
5. Доколку предметните оператори на електропреносниот систем можат да докажат дека примената на заеднички методологии засновани на текови на

моќност во согласност со ставовите 3 и 4 не би била поефикасна ако се претпостави исто ниво на сигурност во работата на системот, можат заеднички да побараат продолжување на рокот од надлежните регулаторни органи.

6. МЕПСО и другите ОЕПС може заеднички да побараат од надлежните регулаторни органи примена на пристап заснован на координиран нето преносен капацитет во регионите и на границите на зоните на наддавање, доколку релевантните оператори на електропреносниот систем можат да докажат дека примената на методологијата за пресметка на капацитетот користејќи го пристапот заснован на текови на моќност сè уште нема да биде поефикасна во споредба со пристапот заснован на координиран нето преносен капацитет и претпоставувајќи еднакво ниво на сигурност на работата на системот во предметниот регион.
7. Со цел да им се овозможи на учесниците на пазарот да се прилагодат на секоја промена во пристапот за пресметување на капацитетите, МЕПСО и другите ОЕПС ќе го тестираат новиот пристап паралелно со постојниот пристап и ќе ги вклучат учесниците на пазарот најмалку шест месеци пред спроведувањето на предлогот за промена на пристап кон пресметување на капацитетите.
8. МЕПСО и другите ОЕПС на секој регион за пресметка на капацитети кои го применуваат пристапот на текови на моќност ќе воспостават и стават на располагање алатка која им овозможува на учесниците на пазарот да ја проценат интеракцијата помеѓу меѓузонскиот капацитет и размената помеѓу зоните на наддавање.

Член 10

Методологија на пресметка на капацитет

1. Предлогот за заедничка методологија за пресметка на капацитети за регионот за пресметка на капацитети утврдена во согласност со Член 9 став (2) од овие правила ги содржи најмалку следните елементи за секој период на пресметка на капацитетите:
  - (а) Методологија за пресметка на влезните податоци за пресметка на капацитетот, кои ги вклучуваат следните параметри:
    - i. методологија за определување на границата/маргината на доверливост во согласност со Член 11 од овие правила;
    - ii. методологии за одредување на оперативните сигурносни граници, врз основ на листа на случајни испади за кои МЕПСО ги утврдил за релевантни и се земаат во пресметката на капацитетот и ограничувањата при алокација што можат да се применат во согласност со Член 12 од овие правила;
    - iii. методологијата за одредување на методот за промена/поместување на производство во согласност со Член 13 од овие правила;
    - iv. методологијата за одредување на корективни мерки што треба да се земат предвид при пресметката на капацитетот во согласност со Член 14 од овие правила.

(б) детален опис на пристапот за пресметка на капацитетот, кој го вклучува следново:

- i. математички опис на применетиот пристап за пресметка на капацитетот со различни влезни податоци за пресметка на капацитетот;
- ii. правила за избегнување на непотребна дискриминација помеѓу внатрешните и меѓузонски размени за да се обезбедат мерки за намалување на загушувањата и можни отстапувања при доделување на капацитетите, одобрени од страна на Регулаторната комисија за енергетика со цел обезбедување на оперативна сигурност.
- iii. каде што е соодветно, правила за земање предвид на претходно доделениот меѓузонски капацитет;
- iv. правила за прилагодување на тековите на моќност на критичните мрежни елементи или на меѓузонскиот капацитет поради корективни мерки во согласност со Член 14 од овие правила;
- v. за пристапот базиран на текови на моќност, математички опис на пресметката на факторите на распределба на тековите моќност (анг. Power transfer distribution factors) и на пресметката на маргините на критичните мрежни елементи;
- vi. за пристапот на координиран нето преносен капацитет, правилата за пресметување на меѓузонскиот капацитет, вклучувајќи ги и правилата за ефикасно споделување на можностите за текови на моќност на критичните мрежни елементи меѓу различните граници на зоните на наддавање;
- vii. каде што тековите на моќност на критичните мрежни елементи (анг. Critical Network Elements-CNE) се под влијание на меѓузонските размени на моќност во различни региони за пресметка на капацитет, правилата за споделување на можностите за текови на моќност на критичните мрежни елементи меѓу различните региони за пресметка на капацитет со цел да се прилагодат овие текови.

(в) методологија за потврдување на меѓузонскиот капацитет во согласност со Член 15 од овие правила.

2. За временскиот период за пресметка на капацитети при тргување во тековниот ден, методологијата за пресметка на капацитети треба да наведе и на кои временски интервали капацитетот ќе се преоценува во согласност со Член 4 став (4) од овие правила, наведувајќи ги причините за избраната честота.
3. Методологијата за пресметка на капацитетот треба да вклучува резервна постапка во случај кога почетната пресметка на капацитетот не води до очекувани резултати.
4. МЕРСО и другите ОЕПС во секој регион за пресметка на капацитет, колку е можно повеќе, треба да користат усогласени влезни податоци за пресметка на капацитет.

Член 11

Методологија за определување граница/маргина на доверливост (Transmission Reliability Margin TRM)

1. Предлогот за заедничка методологија за пресметка на капацитетите од член 9 став (1) од овие правила вклучува методологија за определување на границата/маргината на доверливост. Методологијата за одредување на границата на доверливост се состои од два чекори:
  - МЕПСО во соработка со другите ОЕПС ја проценуваат веројатноста на распределба на отстапувањето помеѓу очекуваните текови на моќност во времето на пресметката на капацитетот и остварените текови во реално време.
  - границата на доверливост се пресметува со изведување на вредности од веројатноста на распределба.
2. Со Методологијата за определување на границата/маргината на доверливост од став (1) на овој член се одредуваат принципите за пресметување на веројатноста на распределба на отстапувањата помеѓу очекуваните текови на моќност во моментот на пресметката на капацитетот и остварените текови во реално време и се одредува кои неизвесности треба да се земат предвид при пресметката. За да се утврдат овие неизвесности, методологијата конкретно ги зема предвид:
  - (а) ненамерни отстапувања на физичките текови на електрична енергија во временскиот период на тргување предизвикани од прилагодување на тековите на електрична енергија во и помеѓу контролните области со цел да се одржи константна фреквенција;
  - (б) несигурности кои би можеле да влијаат на пресметката на капацитетот и да се појават помеѓу периодот на пресметување на капацитетот и реалното време, за разгледуваниот временски период .
3. Во методологијата за определување на границата на доверливост, МЕПСО во соработка со другите ОЕПС, воспоставуваат и заеднички усогласени принципи за изведување на границата на доверливост од веројатноста на распределба.
4. Врз основа на методологијата усвоена во согласност со став 1 на овој член, МЕПСО и другите ОЕПС ја одредуваат границата на доверливост почитувајќи ги оперативните сигурносни граници земајќи ги предвид неизвесностите помеѓу периодот на пресметување на капацитетот и реалното време, како и корективните мерки достапни по пресметката на капацитетот.
5. За секој период на пресметка на капацитетот, МЕПСО и другите ОЕПС ја одредуваат границата на доверливост за критичните мрежни елементи, во случај кога се применува пристапот заснован на тековите на моќност, и за меѓузонскиот капацитет, во случај кога се применува пристапот заснован на координиран нето преносен капацитет.

Член 12

Методологии за оперативни сигурносни граници, случајни испади и ограничувања при алокација

1. МЕПСО ги применува оперативните сигурносни граници и листата на случајните испади кога ја изработува оперативната сигурносна анализа.
2. Доколку оперативните сигурносни граници и листата на случајни испади што се користат при пресметувањето на капацитетот не се исти како оние што се користат при оперативните сигурносни анализи, МЕПСО во соработка со другите ОЕПС во предлогот за заедничка методологија за пресметка на капацитет го опишуваат конкретниот метод и критериуми кои се користат за одредување на оперативните сигурносни граници и листата на случајни испади кои се користат за пресметка на капацитетот.
3. Доколку МЕПСО во соработка со другите ОЕПС применуваат ограничувања за алокација на капацитети, тие може да се утврдат само со користење на:
  - (а) ограничувања кои се потребни за одржување на преносниот систем во рамките на оперативните сигурносни граници кои не можат ефикасно да се трансформираат во максимални текови на критичните мрежни елементи; или
  - (б) ограничувања наменети да го зголемат економскиот вишок при спојување во единствен пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред или единствен пазар на електрична енергија за тргување во тековниот ден.

Член 13

Метод на промена/поместување на производство

1. Предлогот за заедничка методологија за пресметка на капацитет од член 9 став (1) од овие правила, содржи предлог за методологија за определување на заеднички метод на промена/поместување на производство за секоја зона на наддавање и секое сценарио изработено во согласност со Член 7 од овие правила.
2. Методот од став (1) на овој член ја претставува најдобрата прогноза за односот на промената на нето-позицијата на зоната на наддавање со одредена промена на производството или оптоварувањето во заедничкиот мрежен модел, земајќи ги предвид информациите од методологијата за обезбедување на податоци за производство и оптоварување.

Член 14

Методологија за корективни мерки при пресметка на капацитет

1. МЕПСО ги определува достапните корективни мерки кои треба да се земат предвид при пресметка на капацитетите во согласност со Мрежните правила за пренос на електрична енергија
2. МЕПСО во соработка со другите ОЕПС во рамките на регионот за пресметка на капацитетот ја координира примената на корективни мерки кои треба да се земат предвид при пресметката на капацитетот и нивната вистинска примена во работењето во реално време.

3. За да се овозможи да се земат предвид корективните мерки при пресметка на капацитетот, МЕПСО и другите ОЕПС во регионот за пресметка на капацитетот ќе се договорот за примена на корективни мерки за кои е потребно дејствување на повеќе од еден ОЕПС.
4. МЕПСО треба да обезбеди дека корективните мерки се земени предвид во пресметката за капацитет, под услов достапните корективни мерки што остануваат по пресметката, заедно со границата на доверливост наведена во Член 11 од овие правила, се доволни за да се осигура оперативната сигурност.
5. МЕПСО ги зема предвид корективните мерки без трошоци во пресметката на капацитет.
6. МЕПСО треба да обезбеди дека корективните мерки што треба да се земат предвид во пресметката на капацитет се исти за сите периоди за пресметка на капацитет, земајќи ја предвид нивната техничка достапност за секој период за пресметка на капацитет.

Член 15

Методологија за потврдување на меѓузонски капацитет

1. МЕПСО го потврдува и има право да го коригира меѓузонскиот капацитет релевантен за границите на зоната на наддавање или критичните мрежни елементи на тој ОЕПС доставени од Регионалниот координативен центар во согласност со Член 16 до Член 20 од овие правила.
2. При примена на пристапот заснован на координиран нето преносен капацитет, МЕПСО во соработка со другите ОЕПС од регионот за пресметка на капацитетот ќе вклучат во методологијата за пресметка на капацитетот од Член 10 став (1) од овие правила правило за распределба на корекцијата на меѓузонскиот капацитет помеѓу различните граници на зоната на наддавање.
3. Во текот на постапката за потврдување на меѓузонскиот капацитет од став 1 на овој член, МЕПСО може да го намали меѓузонскиот капацитет поради оперативната сигурност.
4. Секој Регионален координативен центар се координира со соседните пресметковни центри на капацитет при пресметувањето и потврдувањето на капацитетот.
5. МЕПСО на секои три месеци ја известува Регулаторната комисија за енергетика за сите намалувања во текот на потврдување на меѓузонскиот капацитет во согласност со став 3 од овој член. Овој извештај ги содржи границата и вредноста на секое намалување на меѓузонскиот капацитет и образложението за намалувањето.
6. Регулаторната комисија за енергетика во соработка со другите регулаторни тела во регионот за пресметка на капацитети одлучуваат дали да го објават целиот извештај или дел од извештајот од став 5 на овој член.

Дел 4: Процес на пресметка на капацитет

Член 16

Општи одредби за постапката за пресметување на капацитетот

1. Најдоцна шест месеци по воспоставувањето на регионите за пресметка на капацитетот наведени во Член 5 став (1) од овие правила, МЕПСО во соработка со другите ОЕПС од регионот за пресметка на капацитет, заеднички ги ќе воспостават оперативни процедури со назначен регионален координативен центар за пресметка на капацитети.
2. МЕПСО во соработка со другите ОЕПС од регионот за пресметка на капацитетот ќе го прегледа квалитетот на податоците доставени во рамките на пресметката на капацитетот секоја втора година како дел од двогодишниот извештај за пресметка и алокација на капацитетот, изготвен во согласност со Член 20 од овие правила.
3. Користејќи ги најновите достапни информации, МЕПСО во соработка со другите ОЕПС редовно и најмалку еднаш годишно ќе ги прегледува и ажурира:
  - (а) оперативните сигурносни граници, листата на случајните испади и ограничувања при алокација на капацитетот што се користат за пресметка на капацитетот;
  - (б) веројатноста на распределба на отстапувањата помеѓу очекуваните текови на моќност во моментот на пресметка на капацитетот и реализираните текови на моќност во реално време што се користат за пресметка на границата на доверливост;
  - (в) корективните мерки земени предвид при пресметка на капацитетот;
  - (г) примената на методологиите за определување на методите за промена/поместување на производството, критични мрежни елементи и листата на случајни испади од Член 11 до Член 13 од овие правила.

Член 17

Спојување во заедничкиот мрежен модел

1. За секој период на пресметување на капацитет од Член 4 став (1) од овие правила, секоја производна или потрошувачка единица на која се применува Член 6 од овие правила ги доставува податоците наведени во методологијата за доставување на информации за производството и оптоварувањето до МЕПСО во утврдените рокови.
2. Секоја производна или потрошувачка единица што доставува информации во согласност со Член 6 став (3) од овие правила, треба да достави најсигурен можен сет на проценети вредности.
3. За секој период на пресметка на капацитет, МЕПСО изработува индивидуален мрежен модел за секое сценарио во согласност со Член 8 од овие правила за спојување на индивидуалните мрежни модели во заеднички мрежен модел.
4. МЕПСО му доставува на Координативниот центар за пресметка на капацитети најдоверливите можни проценки за секој индивидуален мрежен модел.

5. За секој период на пресметка на капацитетот Координативниот центар за пресметка на капацитетот изработува единствен, заеднички мрежен модел како што е наведено во
- 6.
7. Член 3 од овие правила и Членовите 58, 59, 124, 140, 143 од Законот за енергетиката (*).

Член 18

Регионална пресметка на меѓузонски капацитет

1. За секој временски период за пресметка на капацитетот, МЕПСО до Регионалниот координативен центар и другите ОЕПС од регионот за пресметка на капацитети ги доставува следните податоци: оперативни сигурносни граници, метод на промена на производство, корективни мерки, граница на доверливост, ограничувања при алокација и претходно доделени меѓузонски капацитети.
2. Регионалниот координативен центар за пресметка на капацитети ќе изврши анализа за оперативна сигурност со примена на оперативните сигурносни граници со користење на заедничкиот мрежен модел изработен за секое сценарио во согласност со Член 17 од овие правила.
3. Кога се пресметува меѓузонски капацитет, Регионалниот координативен центар треба да:
  - (а) го пресметува влијанието на промените во нето-позициите на зоната на наддавање и тековите на водовите за еднонасочна струја користејќи методи за промена на производството;
  - (б) ги занемарува критичните елементи на мрежата на кои промените во нето позициите на зоната на наддавање немаат значително влијание во согласност со методологијата утврдена во Член 10 од овие правила и
  - (в) осигурува дека сите групи на нето позиции на зоната на наддавање и текови на водовите за еднонасочна струја кои не го надминуваат меѓузонскиот капацитет се усогласени со границите на доверливост и оперативните сигурносни граници на системот во согласност со Член 10 од овие правила, земајќи го предвид претходно доделениот меѓузонски капацитет во согласност со Член 10, од овие правила.
4. Регионалниот координативен центар за пресметка на капацитети го оптимизира меѓузонскиот капацитетот со достапните корективни мерки земени предвид при пресметката на капацитет во согласност со Член 10 од овие правила.
5. Регионалниот координативен центар за пресметка на капацитети ги применува правилата за распределба утврдени во согласност со Член 10 од овие правила.
6. Регионалниот координативен центар за пресметка на капацитети го почитува математичкиот опис на применетиот пристап кон пресметката на капацитет утврден во согласност со Член 10 од овие правила.
7. Регионален координативен центар за пресметка на капацитети кој применува пристап на текови на моќност треба да:

- (а) користи податоци за оперативните сигурносни граници на системот за пресметка на максималните текови на критичните мрежни елементи;
  - (б) користи заеднички мрежен модел, методи на промена на производството и листа на случајни испади за пресметување на факторите на дистрибуција на текови на моќност;
  - (в) користи фактори за дистрибуција на тековите на моќност за пресметка на тековите кои се резултат на претходно доделен меѓузонски капацитет во регионот за пресметка на капацитетот;
  - (г) ги пресметува тековите на критичните мрежни елементи за секое сценарио (земајќи ги предвид листата на случајните испади) и ги приспособува претпоставувајќи дека нема размена на енергија помеѓу зоните на наддавање во рамките на регионот за пресметка на капацитетот, применувајќи правила за да се избегне неоправдана дискриминација помеѓу внатрешните размени на енергија и размената на енергија помеѓу зоните на наддавање утврдени со одлука на Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика;
  - (д) ги пресметува расположливите ограничувања на критичните мрежни елементи, земајќи ги предвид листата на случајните испади, кои се еднакви на максималните текови на моќност намалени за прилагодените текови на моќност од точката (г) од овој став, границите на доверливост и тековите што произлегуваат од претходно доделениот меѓузонски капацитет;
  - (е) ги прилагодува расположливите ограничувања на критичните елементи на мрежата или факторите на дистрибуција на тековите на моќност користејќи ги достапните корективни мерки што треба да се земат предвид во пресметката на капацитет во согласност со Член 10 од овие правила.
8. Регионалниот координативен центар за пресметка на капацитети кој применува пристап заснован на координиран нето преносен капацитет на мрежата треба да:
- (а) користи заеднички мрежен модел, методи за промена на производството и листа на случајни испади за пресметување на максималната размена на моќност на границите на зоната на наддавање, што е еднакво на максималната пресметана размена помеѓу две зони на наддавање од двете страни на границата на зоната на наддавање со почитување на оперативните сигурносни граници;
  - (б) ја прилагодува максималната размена на моќност со корективните мерки земени предвид при пресметката на капацитетот во согласност со Член 14 од овие правила;
  - (в) ја прилагодува максималната размена на моќност применувајќи ги правилата за избегнување неоправдана дискриминација помеѓу внатрешните и меѓузонски размени на моќност помеѓу зоните на наддавање во согласност со Член 10 од овие правила;
  - (г) ги применува правилата утврдени согласно со Член 10 од овие правила за ефикасно споделување на способностите за пренос на тековите на моќност на критичните мрежни елементи помеѓу различните граници на зоната на наддавање;

- (д) пресметаниот капацитет помеѓу зоните на наддавање што е еднаков на максималната размена на моќност прилагодена според границата на доверливост и претходно доделениот капацитет помеѓу зоните на наддавање.
9. Регионалниот координативен центар за пресметка на капацитети соработува со соседните регионални центри за координирана пресметка на капацитети. МЕПСО во соработка со соседните ОЕПС обезбедуваат соработка постигната преку размена и потврдување на информации за взаемна зависност со надлежниот регионален координативен центар за координирана пресметка на капацитет со цел пресметка и потврдување на капацитетот. Соседните ОЕПС доставуваат информации за взаемната зависност до Регионалниот координативен центар за пресметка на капацитети пред пресметката на капацитетот. Двогодишниот извештај подготвен во согласност Член 20 од овие правила, доколку е потребно, содржи проценка на точноста на овие информации и корективни мерки.
  10. Секој Регионален координативен центар за пресметка на капацитети одредува:
    - (а) параметри засновани на тековите на моќност за секоја зона на наддавање во рамките на регионот за пресметка на капацитетот доколку се применува пристап на текови на моќност или
    - (б) вредностите на меѓузонскиот капацитет за секоја граница на зоната на наддавање во рамките на регионот за пресметка на капацитетот, доколку се применува пристап заснован на координиран нето преносен капацитет на мрежата.
  11. Регионалниот координативен центар за пресметка на капацитети го доставува меѓузонскиот капацитет до МЕПСО и другите ОЕПС во рамките на неговиот регион за пресметка на капацитет за потврда во согласност со Член 10 од овие правила.

Член 19

Потврда и испорака на меѓузонски капацитет

1. МЕПСО ги потврдува резултатите од регионалната пресметка на капацитет за границите на својата зона на наддавање или критичните мрежни елементи во согласност со Член 15 од овие правила.
2. МЕПСО ја доставува својата потврда за капацитетот и ограничувањата за алокација до надлежниот регионален координативен центар за пресметка на капацитети и до другите ОЕПС од регионот за пресметка на капацитетите.
3. Регионалниот координативен центар за пресметка на капацитети треба да достави потврдени капацитети и ограничувања за алокација помеѓу зоните на наддавање за алокација на капацитетот во согласност со Член 31 и Член 41 од овие правила.

Дел 5: Двегодишен извештај за пресметка и алокација на капацитети

Член 20

Двегодишен извештај за пресметка и алокација на капацитетите

1. До три години по стапувањето во сила на овие правила, МЕПСО, постапувајќи во согласност со Законот за енергетика (*), ќе ги вклучи Договорните страни на енергетската заедница и земјите-членки на Европската унија, утврдени со Одлуката на Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетиказа утврдување на регионите на пресметка на капацитетите и зоните на наддавање при изработката на двегодишниот извештај за пресметка и алокација на капацитети.
2. За секој регион на пресметка на капацитет, граница на зоната на наддавање и регион за пресметка на капацитети, извештајот треба да содржи најмалку:
  - (а) применет пристап за пресметка на капацитетите;
  - (б) статистички показатели за границите/маргините на доверливост;
  - (в) статистички показатели за меѓузонскиот капацитет, вклучувајќи, каде што е соодветно, ограничувања за алокација за секој период за пресметка на капацитет;
  - (г) индикатори за квалитетот на информациите што се користат во пресметката на капацитети;
  - (д) кога е соодветно, предложени мерки за подобрување на пресметката на капацитети;
  - (ѓ) за региони каде што се применува пристап заснован на нето преносен капацитет на мрежата, анализа за да се потврди дали условите наведени во Член 9 сè уште се исполнети од овие правила;
  - (е) показатели за долгорочна евалуација и мониторинг на ефективноста на спојување во единствен пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред и во текот на денот, вклучително и спојувањето на регионите за координирана пресметка на капацитетите во согласност со Член 5 став (3) од овие правила, кога тоа е соодветно;
  - (ж) препораки за понатамошен развој на спојувањето во единствен пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред и во текот на денот, вклучувајќи понатамошно усогласување на методологиите, процедурите и аранжманите за управување.
3. По консултации со Регулаторниот одбор на Енергетската заедница и, до степен до кој земјите-членки се засегнати, со Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика, МЕПСО и другите ОЕПС заеднички се согласуваат за статистичките и квалитативните индикатори за извештајот. Регулаторниот одбор на Енергетската заедница и Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика можат да побараат измена на тие индикатори, пред да се постигне согласност од страна на МЕПСО и другите ОЕПС или за време на нивната примена.

ПОГЛАВЈЕ 2 – КОНФИГУРАЦИЈА НА ЗОНИТЕ НА НАДДАВАЊЕ

Член 21

Ревизија на постојните конфигурации на зоните на наддавање

1. Ревизија на постоечка конфигурација на зоната на наддавање може да започне:

- (а) Регулаторниот одбор на Енергетската заедница и, до степен до кој е засегната земја-членка, Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика, во согласност со Член 23 од овие правила.
  - (б) регулаторните органи, согласно препорака од Регулаторниот одбор на Енергетската заедница или Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика во согласност со Член 23 од овие правила;
  - (в) МЕПСО во соработка и другите ОЕПС од регионот за пресметка на капацитети заедно со сите релевантни ОЕПС чии контролни области, вклучително и интерконективни водови, се во географската област каде што се оценува конфигурацијата на зоните на наддавање во согласност со став 2 точка (а) од овој Член;
  - (г) Од страна на Регулаторната комисија за енергетика или МЕПСО со одобрување на Регулаторната комисија за енергетика или од друг ОЕПС со одобрение од неговиот национален регулаторен орган, за зоната на наддавање во контролната област на МЕПСО или другите ОЕПС, респективно, доколку конфигурацијата на зоната на наддавање има незначително влијание врз контролните области на соседните ОЕПС, вклучително и интерконективни водовите и доколку е неопходен преглед на конфигурацијата на зоната на наддавање за зголемување на ефикасноста или одржување на оперативната сигурност;
  - (д) земјите-членки и Договорните страни во регионот за координирана пресметка на капацитетите.
2. Ако ревизијата е започната во согласност со став 1, точки (а), (б), (в) или (д) од овој член, субјектот што иницира ревизијата наведува:
- (а) географската област во која се оценува конфигурацијата на зоните на наддавање и соседните географски области за кои се земаат предвид влијанијата;
  - (б) вклучените ОЕПС;
  - (в) вклучените регулаторни тела.
3. Доколку ревизијата е започната во согласност со став 1 точка (г) од овој Член, се применуваат следните услови:
- (а) географската област во која се оценува конфигурацијата на зоните на наддавање е ограничена на контролната област на релевантниот ОЕПС, вклучително и интерконективни водовите;
  - (б) ОЕПС на соодветната контролна област е единствениот оператор вклучен во ревизијата;
  - (в) надлежниот регулаторен орган е единствениот регулаторен орган вклучен во ревизијата;
  - (г) релевантниот ОЕПС и регулаторниот орган им испраќаат на соседните ОЕПС и на регулаторните органи, соодветно, претходно меѓусебно договорено известување за започнување на ревизијата со образложение и
  - (д) се утврдуваат условите за ревизијата и се објавуваат резултатите од ревизијата и предлогот до соодветните регулаторни тела.
4. Процесот на ревизија се состои од два последователни чекори.
- (а) Во првиот чекор, МЕПСО во соработка со другите ОЕПС кои учествуваат во ревизија на конфигурацијата на зоната на наддавање треба да изработат

методологија и претпоставки што ќе се користат во процесот на ревизија и да предложат алтернативни конфигурации на зоната на наддавање за спроведување на проценката.

Предлогот за методологијата, претпоставките и алтернативната конфигурација на зоната на наддавање ќе биде доставен до Регулаторната комисија за енергетика и другите вклучени регулаторни тела, кои во меѓусебна координација ќе можат да бараат измени во рок од три месеци.

(б) Во вториот чекор, МЕПСО во соработка со другите ОЕПС кои учествуваат во ревизија на конфигурацијата на зоната на наддавање треба да:

- i. ја процени и спореди моменталната конфигурација на зоната на наддавање со секоја алтернативна конфигурација на зоната на наддавање користејќи ги критериумите наведени во Член 22 од овие правила;
- ii. одржи консултација во согласност со Член 140 од Законот за енергетика* и работилница во врска со предлозите за алтернативна конфигурација на зоната на наддавање во споредба со постојната конфигурација на зоната на наддавање, вклучувајќи ги и временските рокови за имплементација, освен ако конфигурацијата на зоната на наддавање нема занемарливо влијание врз контролните области на соседните ОЕПС;
- iii. да поднесе заеднички предлог за одржување или измена на конфигурацијата на зоната на наддавање до Договорните страни – учеснички во процесот или земјите членки (за нивните интерконективни водови со Договорните страни на Енергетската заедница и/или земјите членки на Европската Унија и регулаторните органи ко се учеснички во рок од 15 месеци од одлуката за започнување на ревизија на постојните конфигурации на зоните на наддавање.

(в) По приемот на заедничкиот предлог за задржување или измена на конфигурацијата на зоната на наддавање во согласност со потточка (iii) од точка (б) од овој став, Договорните страни на Енергетската заедница и земји членки на Европската Унија или, доколку е предвидено, регулаторните органи во рамките на Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика, во рок од шест месеци ќе постигнат договор за предлогот за задржување или измена на конфигурацијата на зоната на наддавање.

5. НЕМО или учесниците на пазарот, на барање на МЕПСО или другите ОЕПС, имаат можност да достават до МЕПСО или другите ОЕПС, вклучени во ревизијата на зоните на наддавање информации што им овозможуваат да ги оценат конфигурациите на зоните на наддавање. Овие информации се споделуваат само помеѓу вклучените и надлежните ОЕПС со единствена цел да се проценат конфигурациите на зоните на наддавање.

6. Иницијативата за ревизија на конфигурацијата на зоните на наддавање и нејзините резултати ќе бидат објавени од страна на ENTSO-E, согласно Законот за енергетиката (*) или ако ревизијата е започната од страна на МЕПСО или релевантниот ОЕПС кој е учесник.

Член 22

Критериуми за ревизија на конфигурациите на зоните на наддавање

1. Доколку ревизијата на конфигурацијата на зоната на наддавање се врши во согласност Член 21 од овие правила, ќе се земат предвид барем следниве критериуми:
  - (а) во однос на сигурноста на мрежата:
    - i. способноста на конфигурациите на зоните на наддавање да обезбедат оперативна сигурност и сигурност на снабдувањето;
    - ii. степенот на неизвесност во пресметката на меѓузонскиот капацитет.
  - (б) во однос на целокупната ефикасност на пазарот:
    - i. секое зголемување или намалување на економската ефикасност што произлегува од промената;
    - ii. ефикасност на пазарот, вклучувајќи ги најмалку трошоците за гарантирање на капацитетот, ликвидност на пазарот, концентрација на пазарот и пазарна моќ, олеснување на ефективна конкуренција, ценовни сигнали за изградба на инфраструктура, точност и робусност на ценовните сигнали;
    - iii. трансакциски и преодни трошоци, вклучувајќи ги и трошоците за измена на постојните договорни обврски што ги имаат учесниците на пазарот, НЕМО и МЕПСО и другите ОЕПС;
    - iv. трошоците за изградба на нова инфраструктура што може да ги намали постојните загушувања;
    - v. потребата да се обезбеди дека исходот на пазарот е прифатлив без потреба од обемна примена на економски неефикасни корективни мерки;
    - vi. какви било негативни ефекти од внатрешните трансакции врз другите зони на наддавање за да се обезбеди усогласеност со Законот за енергетика (*);
    - vii. влијанието врз работењето и ефикасноста на механизмите за балансирање и процесите за порамнување на отстапувањата.
  - (в) во однос на стабилноста и робусноста на зоните на наддавање:
    - i. потребата зоните на наддавање да бидат доволно стабилни и робусни со текот на времето;
    - ii. потребата зоните на наддавање да бидат конзистентни за сите временски рамки за пресметка на капацитетот;
    - iii. потребата секоја единица за производство и оптоварување да припаѓа само на една зона на наддавање за секој трговски интервал;
    - iv. локацијата и повторливоста на загушувањето, доколку структурното загушување влијае на разграничувањето на зоните на наддавање, земајќи ги предвид сите идни инвестиции што можат да го намалат постојното загушување.
2. Ревизијата на зоната на наддавање во согласност со Член 21 од овие правила вклучува сценарија кои го земаат предвид опсегот за веројатна изградба на

инфраструктура во текот на десетгодишниот период по годината во која е донесена одлуката за започнување на ревизијата.

Член 23

Редовно известување за тековната конфигурација на зоните на наддавање на Договорните страни

1. Регулаторниот одбор на Енергетската заедница и, до степен до кој се засегнати земјите-членки на Европската Унија и Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика, постапувајќи во согласност со Регулативите на европската унија транспонирани во Законот за енергетика (*), ја проценуваат ефикасноста на тековната конфигурација на зоните на наддавање на секои три години, и може да:
  - (а) побараат од ENTSO-E да го прошири техничкиот извештај за последно усвоената конфигурација на зоната на наддавање; и
  - (б) изготвуваат пазарен извештај кој го проценува ефектот на тековната конфигурација на зоните на наддавање врз ефикасноста на пазарот.
2. Техничкиот извештај од став 1 точка (а) треба да вклучува најмалку:
  - (а) листа на структурно загушување и други големи физички загушувања, вклучувајќи локации и повторливост;
  - (б) анализа на очекуваното зголемување или отстранување на физичкото загушување како резултат на инвестиции во мрежи или од важни промени во моделите на производство или потрошувачка;
  - (в) анализа на уделот на тековните на моќност кои не произлегуваат од механизмот за алокација на капацитетот, за секој регион за координирана пресметка на капацитет доколку е соодветно;
  - (г) приходи од загушување и трошоци за гарантирање на капацитет;
  - (д) сценарио кое опфаќа период од десет години.
3. МЕПСО и другите ОЕПС доставуваат податоци и анализи за да се овозможи навремено креирање на технички извештај за моменталната конфигурација на зоните на наддавање.
4. ENTSO-E имајќи ги во предвид обврските за доверливост е должен техничкиот извештај да го направи достапен на јавноста.

ПОГЛАВЈЕ 3 – РЕДИСПЕЧИРАЊЕ И КОНТРА-ТРГУВАЊЕ

Член 24

Координирано редиспечирање и контра-тргување

1. Во рок од 16 месеци од денот на влегувањето на сила на овие правила, МЕПСО во соработка со другите ОЕПС во регионот за координирана пресметка на капацитет треба да изработат предлог за заедничка методологија за координирано редиспечирање и контра-тргување. Предлогот треба да биде предмет на консултации во согласност со Член 140 од Законот за енергетика*.

2. Методологијата за координирано редиспечирање и контра-тргување вклучува мерки од меѓузонска важност и им овозможува на МЕПСО и другите ОЕПС во регионот за пресметка на капацитети ефективно да го намалат физичкото загушување, без разлика дали физичкото загушување е предизвикано од причини главно надвор од неговата контрола или не. Методологијата за координирано редиспечирање и контра-тргување го зема предвид фактот дека нејзината примена може значително да влијае на тековите на моќност надвор од контролната област на МЕПСО или другите ОЕПС.
3. МЕПСО и другите ОЕПС може да ги редиспечира сите достапни производители и потрошувачи во согласност со соодветните механизми и договори што се применуваат на неговата контролна област, вклучувајќи ги и интерконективни водови. До 26 месеци од стапувањето во сила на овие правила, МЕПСО и другите ОЕПС во регионот за пресметка на капацитет ќе изготви извештај, предмет на консултации во согласност со Член 140 од Законот за енергетика(*), оценувајќи ја прогресивната координација и усогласување на тие механизми и договори, вклучително и предлози. МЕПСО и другите ОЕПС го доставуваат извештајот до Регулаторната комисија за енергетика и другите регулаторни тела за негова проценка. Предлозите од извештајот ќе ги спречуваат неконкурентните механизми и договори доколку истите би го нарушиле единствениот пазар на електрична енергија.
4. МЕПСО и другите ОЕПС не презема унилатерални или некоординирани мерки на редиспечирање и контра-тргување од меѓузонско значење. МЕПСО и другите ОЕПС ја координира употребата на ресурсите за редиспечирање и контра-тргување, земајќи го предвид нивното влијание врз оперативната сигурност и економската ефикасност.
5. Производителите и корисниците му доставуваат на МЕПСО и другите ОЕПС цени за редиспечирање и контра-тргување пред распоредувањето на ресурсите за редиспечирање и контра-тргување.
Цените на редиспечирање и контра-тргување се базираат на:
  - (а) цените на релевантните пазари на електрична енергија во соодветниот временски период или
  - (б) трошоците на ресурсите за редиспечирање и контра-тргување, кои транспарентно се пресметуваат врз основа на направените трошоци.
6. Производителите и корисниците однапред ги доставуваат сите потребни информации за пресметка на трошоците за редиспечирање и контра-тргување до МЕПСО и другите ОЕПС. Оваа информација се споделува меѓу релевантните ОЕПС исклучиво за редиспечирање и контра-тргување.

ПОГЛАВЈЕ 4 – СПОЈУВАЊЕ НА ПАЗАРИТЕ ДЕН ОДНАПРЕД

Дел 1: Алгоритам за пазарно спојување

Член 25

Цели на алгоритмот за спојување на пазарни цени при тргување ден-однапред

1. Со алгоритмот за спојување на пазарни цени се добиваат резултати утврдени со Член 26 став (2) од овие правила со цел:
  - (а) зголемување на економската добивка од единственото спојување на пазарите ден-однапред за ценовно споените региони во следниот ден на тргување;
  - (б) примелниност на принципот на маргинални цени, според кој сите прифатени понуди имаат иста цена по зона на наддавање и по трговски интервал;
  - (в) олеснување на ефикасното формирање на цените;
  - (г) почитување на меѓузонскиот капацитет и ограничувањата за алокација;
  - (д) за повторливост и скалирање.
2. Алгоритмот за спојување на пазарни цени се изработува така што може да се примени на поголем или помал број зони на наддавање.

Член 26

Влезни податоци и резултати на алгоритмот за спојување на пазарни цени

1. За да се добијат резултати во алгоритмот за ценовно спојување на пазарите се применуваат:
  - (а) ограничувања за алокација утврдени во согласност со Член 12 став (3) од овие правила;
  - (б) резултатите од пресметката на меѓузонскиот капацитет потврдени во согласност со налозите од Член 19 од овие правила поднесени во согласност со Член 27 од овие правила.
2. Со алгоритмот за спојување на пазарни цени истовремено се добиваат најмалку следниве резултати за секој трговски интервал:
  - (а) единечна клиринг цена за секоја зона на наддавање и период трговски интервал во ЕУР/MWh.
  - (б) единствена нето позиција за секоја зона на наддавање и за секој трговски интервал;
  - (в) информации врз основа на кои е можно да се утврди статусот на извршување на налогот.
3. НЕМО во соработка со другите НЕМО е должен да ја обезбеди точноста и ефикасноста на резултатите добиени со помош на алгоритмот на единствено ценовно спојување на пазарите.
4. МЕПСО и другите ОЕПС е должен да ја провери усогласеноста на резултатите од алгоритмот за единствено ценовно спојување на пазарите со капацитетот помеѓу зоните на наддавање и ограничувањата за алокација.

Член 27

Прилагодени производи

1. НЕМО е должен да обезбеди дека наложите што произлегуваат од производите достапни на алгоритмот за спојување на цените треба да бидат изразени во евра и да се однесуваат на пазарното време.
2. НЕМО во соработка со другите НЕМО гарантираат дека алгоритмот за спојување на пазарни цени може да прифаќа налози добиени од оние производи кои покриваат еден трговски интервал и неколку трговски интервал.
3. Во рок од две години од денот на влегување на сила на овие правила и секоја втора година потоа, НЕМО ќе се консултира во согласност со Член 140 од Законот за енергетика (*) со:
  - (а) учесниците на пазарот, да се осигура дека достапните производи ги одразуваат нивните потреби;
  - (б) МЕПСО и другите ОЕПС да се осигура дека производите се усогласени со оперативната сигурност;
  - (в) Регулаторната комисија за енергетика за да се погрижи дека достапните производи се во согласност со целите на овие правила.
4. НЕМО во соработка со другите НЕМО, доколку е потребно, ги менуваат производите врз основа на резултатите од консултациите наведени во став 3 од овие правила.

Член 28

Методологија за пресметување на планирани размени на електрична енергија кои се резултат на спојување на единствениот пазар на електрична енергија при тргување ден-однапред

1. Во рок од 16 месеци од денот на влегувањето на сила на овие правила, МЕПСО во соработка со другите ОЕПС кои имаат намера да ги пресметаат планираните размени кои се резултат на спојување на единствениот пазар на електрична енергија при тргување ден-однапред подготвуваат предлог за заедничка методологија за пресметување планирани размени на електрична енергија кои се резултат на спојување на единствениот пазар на електрична енергија при тргување ден-однапред. Предлогот е предмет на консултација согласно Член 140 од Законот за енергетика.
2. Методологијата од ставот 1 од овој член ја уредува пресметката и ги специфицира информациите што релевантните НЕМО, ги доставуваат до пресметките и информациите и роковите за испорака на оваа информација согласно нивните обврски утврдени со Член 124 од Законот за енергетика (*). Рокот за доставување на информациите е најдоцна до 15:30 часот по пазарното време при тргување ден-однапред.
3. Пресметката се базира на нето позициите за секој временски период .
4. Во рок од две години откако Регулаторната комисија за енергетика и другите регулаторни тела на предметниот регион ќе го одобрат предлогот од став 1 на

овој член, МЕПСО и другите ОЕПС кои ги применуваат планираните размени ќе ја ревидираат методологијата. Методологијата се ревидира на секои две години на барање на Регулаторната комисија за енергетика и другите регулаторни тела.

Член 29

Воспоставување на резервни процедури

1. Во рок од 16 месеци од денот на влегување на сила на овие правила, МЕПСО во координација со сите други ОЕПС во регионот на пресметка на капацитети, подготвува предлог за робусни и навремени резервни процедури за да се обезбеди ефикасна, транспарентна и недискриминаторска алокација на капацитет во случај кога при процесот на спојување на единствениот пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред да не се добијат резултати.
2. Предлогот за воспоставување од ставот 1 од овој член ќе биде предмет на консултација во согласност со Член 140 од Законот за енергетика(*).

Член 30

Договори што се однесуваат на повеќе од еден НЕМО во една зона на наддавање и за интерконективни водови кои не се управувани од сертифицирани оператори на електропреносни системи

1. МЕПСО и другите ОЕПС во зони на наддавање каде што е назначен повеќе од еден НЕМО и/или нуди трговски услуги, или каде што постојат интерконективни водови кои не се управувани од сертифицирани ОЕПС подготвуваат предлог за алокација на меѓузонски капацитет и други неопходни аранжмани за такви зони на наддавање во соработка со релевантни ОЕПС, НЕМО и оператори за интерконективни водови кои не се сертифицирани како ОЕПС, со цел да се осигура дека релевантните НЕМО и интерконективни водовите ги обезбедуваат потребните податоци и финансиски ресурси за таквите аранжмани. Со горенаведените аранжмани, мора да биде можно да се поврзат дополнителни ОЕПС и НЕМО на овие аранжмани.
2. Предлогот се поднесува на одобрување до Регулаторната комисија за енергетика во рок од четири месеци откако повеќе од еден НЕМО е назначен и/или овозможен да нуди трговски услуги во зоната на наддавање или ако новиот интерконективен вод не е управуван од сертифициран оператор на електропреносниот систем. За постојните интерконективни водови кои не се сертифицирани како оператори на електропреносниот систем, предлогот се поднесува во рок од четири месеци од денот на влегување на сила на овие правила.

Дел 2: Процес на спојување за ден однапред

Член 31

Доставување на влезни податоци во процесот на спојување на единствениот пазар на електрична енергија при тргување ден-однапред

1. Регионалниот координативен центар за пресметка на капацитети ќе се погрижи дека вредностите на меѓузонскиот капацитет и ограничувањата за алокација се доставуваат навремено до релевантните НЕМО за да се осигурат дека меѓузонскиот капацитет и ограничувањата за алокација се објавуваат на пазарот најдоцна до 11:00 часот по пазарно време при тргување ден-однапред.
2. Доколку Регионалниот координативен центар за пресметка на капацитети не може да ги обезбеди податоци за вредноста на меѓузонскиот капацитет и ограничувањата за алокација еден час пред временскиот термин за затворање на пазарот при тргување ден-однапред, Регионалниот координативен центар за пресметка на капацитетот ќе го извести НЕМО којшто веднаш објавува известување до учесниците на пазарот.

3. Во случаите од став (2) од овој член, Регионалниот координативен центар за пресметка на капацитети го доставува меѓузонскиот капацитет и ограничувањата за алокација најдоцна 30 минути пред крајот на временскиот термин за затворање на пазарот при тргување ден-однапред.

Член 32

Функционирање на спојување на единствениот пазар на електрична енергија при тргување ден-однапред

1. Временскиот термин за отворање на пазарот при тргување ден-однапред е најдоцна до 11:00 часот според пазарно време.
2. Временскиот термин за затворање на пазарот при тргување ден-однапред во секоја зона на наддавање е напладне според пазарно време. МЕПСО или другите ОЕПС или НЕМО може да постават различен временски термин за затворање на пазарот при тргување ден-однапред додека тие не се приклучат на спојување на единствениот пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред.
3. Учесниците на пазарот ги доставуваат сите налози до НЕМО пред временскиот термин за затворање на пазарот при тргување ден-однапред во согласност со Член 26 и Член 27 од овие правила.
4. НЕМО ги доставува добиените налози во согласност со став 3 од овој член за извршување на функциите на операторот на пазарно спојување согласно Член 122 и Член 123 од Законот за енергетика, во согласност со алгоритмот за спојување на цените применет според Член 123 и Член 124 од Законот за енергетика(*).
5. Налозите што се совпаѓаат при спојување на единствениот пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред се сметаат за загарантирани.
6. Функциите на операторот на пазарно спојување обезбедуваат анонимност на поднесените налози.

Член 33

Пресметка на планирани размени кои се резултат на спојување на единствениот пазар на електрична енергија при тргување ден-однапред

1. Пресметката на планираните размени меѓу зоните на наддавање за секој временски период утврден од пазарот во согласност со методологијата од Член 26 став (2) од овие правила се спроведуваат согласно обврските доделени на НЕМО и калкулаторот за пресметка на планирани размени ги известува релевантните НЕМО, ОЕПС и учесниците на пазарот на електрична енергија за договорените планирани размени.

Член 34

Започнување на резервни процедури

1. Во случај НЕМО во соработка со други НЕМО кои извршуваат функции на оператор на пазарно спојување да не е во можност да достави дел или сите резултати од алгоритмот за спојување на цените применет во согласност со Член 123 и Член 124 од Законот за енергетика, ќе се применуваат резервни процедури утврдени во согласност со Член 28 од овие правила.
2. Во случаи кога постои ризик ниту еден НЕМО кој ги извршува функциите на оператор на пазарно спојување да не може да ги достави во предвидениот рок дел од резултатите или сите резултати, сите НЕМО веднаш по утврдување на ризикот ги известува МЕПСО и сите други ОЕПС. НЕМО во соработка со другите НЕМО кои ги извршуваат функциите на оператор на пазарно спојување веднаш објавуваат известување за учесниците на пазарот за можна примена на резервни процедури.

ПОГЛАВЈЕ 5 – ЕДИНСТВЕНО СПОЈУВАЊЕ ВО ТЕКОТ НА ДЕНОТ

Дел 1: Цели, услови и резултати од единственото спојување во текот на денот

Член 35

Цели на алгоритмот за усогласување при континуирано тргување при спојување во единствен пазар на електрична енергија за тргување во текот на денот

1. Од временскиот термин за отворање на пазарот до временскиот термин за затворање на пазарот при тргување во текот на денот, со алгоритмот за усогласување на континуирано тргување се одредува кои налози се совпаднати со цел:
  - (а) зголемување на економскиот вишок од единствено спојувањето на пазарот при тргување во текот на денот преку доделување капацитет на налози за кои е изводливо да се усогласат во согласност со цената и времето на поднесување;
  - (б) почитување на ограничувањата за алокација предвидени во согласност со Член 41 став (1) од овие правила;
  - (в) почитување на меѓузонскиот капацитетот предвиден согласно Член 41 став (1) од овие правила;
  - (г) исполнување на условите за доставување резултати утврдени со Член 60 од овие правила;

- (д) на повторливост и скалирање.
2. Со Алгоритамот за пазарно спојување на континуирано тргување се добиваат резултатите предвидени во Член 36 од овие правила и кои се усогласени со можностите и функционалностите на производите предвидени во Член 37 од овие правила.

Член 36

Резултати од алгоритам за совпаѓање при континуирано тргување

1. Националниот НЕМО во соработка со другите НЕМО, во рамките на нивната функција како оператор на пазарно спојување, обезбедува дека со алгоритамот за совпаѓање на континуираното тргување се добиваат најмалку следниве резултати:
  - (а) статусот на извршување на налозите и цените по тргување;
  - (б) единствена нето позиција за секоја зона на наддавање и временскиот период одреден од пазарот при тргување во текот на денот.
2. НЕМО во соработка со други НЕМО ја обезбедуваат точноста и ефикасноста на резултатите добиени со користење на алгоритам за совпаѓање при континуирано тргување.
3. МЕПСО и другите ОЕПС ја проверуваат усогласеноста на резултатите од алгоритамот за совпаѓање при континуирано тргување со меѓузонскиот капацитет и ограничувањата за алокација во согласност со Член 41(2) од овие правила.

Член 37

Прилагодени производи

1. НЕМО треба да обезбеди налозите што произлегуваат од производите кои се достапни за функциите на операторот на пазарно спојување да бидат изразени во евра и да се однесуваат на пазарното време и пазарниот временскиот период.
2. НЕМО во соработка со други НЕМО обезбедува усогласеност на налозите кои произлегуваат од производите од став 1 на овој член со карактеристиките на меѓузонскиот капацитет, со што се овозможува истовремено совпаѓање.
3. НЕМО во соработка со другите НЕМО гарантираат дека алгоритамот за совпаѓање на континуирано тргување може да прифаќа налози кои опфаќаат еден временски период на тргување, а може и повеќе временски периоди на тргување.
4. Во рок од две години од денот на влегување во сила на овие правила и секоја втора година потоа, сите НЕМО ќе започнат консултација на регионалните ТСМ во согласност со Законот за енергетика (*):
  - (а) учесниците на пазарот, да се осигурат дека достапните производи ги одразуваат нивните потреби;
  - (б) МЕПСО и другите ОЕПС, да се осигурат дека оперативната сигурност е земена предвид во однос на производите;

- (в) Регулаторната комисија за енергетика и другите регулаторни органи, за да се осигурат дека достапните производи се во согласност со целите на овие Правила.
5. НЕМО во соработка со другите НЕМО, доколку е потребно, ги менуваат производите врз основа на резултатите од консултациите од став 4 од овој член.

Член 38

Одредување на цената на капацитетот при тргување во тековниот ден

1. МЕПСО во соработка со другите ОЕПС ќе ја применуваат единствената методологија за одредување на цените на меѓузонски капацитет при тргување во тековниот ден.
2. На меѓузонскиот капацитет при тргување во тековниот ден не се применуваат трошоци, како што се давачки за отстапување или дополнителни трошоци, освен за:
  - (а) Откако ќе се примени, единствената методологија за одредување цени на меѓузонскиот капацитет внатре во денот развиена во согласност со член 37 од овие правила треба да го одразува загушувањето на пазарот и треба да се базира на фактичките налози.
  - (б) Пред одобрувањето на единствената методологија за одредување цени на меѓузонскиот капацитет внатре во денот утврдена во точка (в) од овој став, ОЕПС можат да предложат механизам за распределба на меѓузонскиот капацитет внатре во денот со сигурно одредување цени во согласност со барањата од точка (а) за одобрување од страна на регулаторните органи на релевантните договорни страни на Енергетската заедница и/или земји-членки на Европската Унија. Овој механизам треба да обезбеди цената на меѓузонскиот капацитет внатре во денот да им биде достапна на учесниците на пазарот во моментот на спарување на налозите.
  - (в) Во рок од 24 месеци од денот на влегувањето во сила на овие правила, МЕПСО и останатите ОЕПС треба да развијат предлог за единствена методологија за одредување цени на меѓузонскиот капацитет внатре во денот. Предлогот треба да биде предмет на консултации.

Член 39

Методологија за пресметка на планираните размени на електрична енергија кои се резултат на спојување на единствениот пазар на електрична енергија при тргување во текот на денот

1. Во рок од 16 месеци од спојувањето со единствениот пазар на електрична енергија при тргување во текот на денот, МЕПСО и другите ОЕПС кои имаат намера да пресметуваат планирани размени на електрична енергија што произлегуваат од спојувањето на пазарот во текот на денот треба да изработат

предлог за заедничка методологија за ова пресметување. Предлогот е предмет на консултација согласно Член 140 од Законот за енергетика.

2. Методологијата од став 1 од овој член ја опишува пресметката и, доколку е потребно, ги наведува информациите што релевантните НЕМО ги доставуваат до пресметковниот центар за планирана размена, како и роковите за доставување на овие информации.
3. Пресметката на планираните размени се заснова на нето-позициите утврдени во Член 36(1) од овие правила.
4. Најдоцна две години откако Регулаторната комисија за енергетика и другите регулаторни тела од соодветниот регион ќе го одобрат предлогот од став 1 на овој член, МЕПСО и другите ОЕПС ја ревидираат методологијата. На барање на Регулаторната комисија за енергетика и другите регулаторни тела, МЕПСО и другите ОЕПС ја ревидираат методологијата на секои две години.

Член 40

Аранжмани кои се однесуваат на повеќе од еден НЕМО во една зона на наддавање и за интерконективни водови кои не се управувани од сертифицирани оператори на електропреносни системи

1. МЕПСО и другите ОЕПС во зони на наддавање каде што е назначен повеќе од еден НЕМО и/или тој нуди трговски услуги, или каде што постојат интерконективни водови кои не се управувани од сертифицирани оператори на електропреносни системи согласно воспоставените постапки за сертификација на ОЕПС од Законот за енергетика (*), треба да развијат предлог за меѓузонска распределба на капацитети и други потребни аранжмани за таквите зони на наддавање во соработка со засегнатите ОЕПС, НЕМО и операторите на интерконективните водови кои не се сертифицирани како ОЕПС, за да се осигурат дека релевантните НЕМО и интерконективните водови ги обезбедуваат потребните податоци и финансиска покриеност за таквите аранжмани. Овие аранжмани мора да им овозможат на дополнителни ОЕПС и НЕМО да се приклучат на овие аранжмани.
2. Предлогот од став 1 на овој член се доставува на одобрување до Регулаторната комисија за енергетика и другите регулаторни тела во рок од четири месеци откако повеќе од еден НЕМО е назначен и/или му е овозможено да нуди услуги за тргување во зоната на наддавање или ако новиот интерконективен вод не е управуван од сертифициран ОЕПС. За постојните интерконективни водови со кои не управуваат сертифицирани ОЕПС, предлогот се поднесува во рок од 12 месеци од стапувањето во сила на овие правила.

Дел 2: Процес на единствено пазарно спојување во текот на денот

Член 41

Достава на влезни податоци во процес на спојување на единствениот пазар на електрична енергија при тргување во текот на денот

1. Регионалниот координативен центар за пресметка на капацитет е должен да ги достави вредностите за меѓузонскиот капацитет и ограничувања за алокација

до релевантните НЕМО најдоцна 15 минути пред временскиот термин за отворање на пазарот при тргување во текот на денот.

2. Доколку се потребни ажурирања на меѓузонскиот капацитет и ограничувањата за алокација, поради оперативните промени на преносниот систем, МЕПСО и другите ОЕПС ќе ги известат центарот за координирана пресметка на капацитет во неговиот регион за пресметка на капацитетот. Регионалниот координативен центар пресметка на капацитетот потоа ќе ги известат соодветните НЕМО за извршената промена на преносните капацитети.
3. Доколку Регионалниот координативен центар за пресметка на капацитет не може да се усогласи со став 1 од овој Член, истиот е должен е да ги известат релевантните НЕМО за неможноста за усогласување на меѓузонскиот капацитет и ограничувањата за алокација, каде што релевантните НЕМО ќе објават известување до сите учесници на пазарот без неоправдано одложување.

Член 42

Функционирање на спојување на единствениот пазар на електрична енергија при тргување во текот на денот

1. МЕПСО и другите ОЕПС го применува временскиот термин за отворање и временскиот термин за затворање на пазарот при тргување во текот на денот наведени во Членовите 58, 59, 124, 140, 143 од Законот за енергетика* и Член 2 од овие правила.
2. Временскиот термин за затворање на пазарот при тргување во текот на денот се поставува на начин што:
  - (а) ги максимизира можностите на учесниците на пазарот за приспособување на нивните планови на работа преку тргување во текот на денот во пазарниот временски период што е можно поблиску до реалното време; и
  - (б) им обезбедува на МЕПСО и другите ОЕПС, како и на учесниците на пазарот доволно време за нивните процеси на изготвување конечен дневен распоред и балансирање во однос на мрежната и оперативната сигурност.
3. Единствен временски термин за затворање на пазарот при тргување во текот на денот ќе се воспостави за секој трговски интервал а за секоја граница на зона на наддавање. Тоа ќе биде најмногу еден час пред почетокот на релевантниот трговски интервал и ќе ги земе предвид релевантните процеси на балансирање во однос на оперативната сигурност.
4. Тргувањето со енергија во текот на денот за даден временски период за граница на зона на наддавање ќе започне најдоцна во временскиот термин за отворање на пазарот при тргување во текот на денот на релевантните граници на зоната на наддавање и ќе биде дозволено до временскиот термин за затворање на пазарот при тргување во текот на денот.
5. Пред временскиот термин за затворање на пазарот при тргување во текот на денот учесниците на пазарот треба да ги достават до релевантните НЕМО сите

налози за даден временски период. Сите НЕМО ќе ги достават налозите за даден временски период за единствено совпаѓање веднаш откако ќе бидат примени налозите од учесниците на пазарот.

6. Налозите кои се совпаѓаат во спојување на пазарот при тргување во текот на денот ќе се сметаат за загарантирани.
7. Функциите на операторот на пазарно спојување ќе обезбедат анонимност на налозите доставени преку заедничкиот книга на налози.

Член 43

Доставување на резултати

1. НЕМО и други НЕМО кои вршат функции на оператор на пазарно спојување ќе ги доставуваат резултатите од алгоритмот за континуирано тргување:
  - (а) на сите други НЕМО, за резултатите од финалниот статус после тргување наведен во Член 36 став (1) точка (а) од овие правила;
  - (б) на МЕРСО и другите ОЕРС и останатите релевантни чинители утврдени со улогите и одговорностите доделени на НЕМО у единствените нето-позиции наведени во Член 36 став (1) точка (б) од овие правила.
2. Ако, во согласност со став 1(а) на овој Член, НЕМО, од било кои причини кои се надвор од неговата одговорност, не може да ги достави резултатите финалниот статус после тргување од алгоритмот за континуирано тргување, за истото ќе ги извести сите релевантни НЕМО.
3. Ако, во согласност со став 1 точка (б) од овој Член, НЕМО од било кои причини кои се надвор од неговата одговорност, не може да ги достави резултатите од финалниот статус после тргување од кои се во склоп со алгоритмот за континуирано тргување, веднаш ќе ги извести МЕРСО и другите ОЕРС и останатите релевантни чинители утврдени со улогите и одговорностите доделени на НЕМО, како и засегнатите учесници на пазарот.
4. НЕМО во соработка со другите НЕМО ќе ги достави, без непотребно одложување, потребните информации до учесниците на пазарот за да се обезбеди дека може да се преземат дејствата наведени во Член 122 од Законот за енергетика* и Член 51 став (3) од овие правила.

Член 44

Пресметка на планирани размени кои се резултат на спојување на единствениот пазар на електрична енергија при тргување во текот на денот

1. Секој пресметковен центар за планирана размена ќе ги пресмета планираните размени помеѓу зоните на наддавање за секој трговски интервал во согласност со методологијата утврдена во Член 38 од овие правила.
2. Секој пресметковен центар за планирана размена ќе ги извести релевантните НЕМО, централно договорната страна, агентите за испорака, и МЕРСО и другите ОЕРС за договорените планирани размени.

Член 45

Објавување на пазарни информации

1. По усогласување на налозите, НЕМО ќе ги објави, за релевантните учесници на пазарот, најмалку статусот на извршување на налозите и цените одредени од алгоритмот за континуирано тргување во согласност со Член 36 став (1) точка (а) од овие правила.
2. НЕМО ќе обезбеди информациите за збирните остварени количини и цени да бидат јавно достапни во лесно достапен формат најмалку 5 години.

Член 46

Дополнителни регионални аукции

1. НЕМО во соработка со другите НЕМО и МЕПСО во соработка со другите ОЕПС, на границите на зоните на наддавање можат заеднички да достават предлог за изработка и спроведување на дополнителни регионални аукции во текот на денот. Предлогот е предмет на консултација во согласност со Член 140 од Законот за енергетика.
2. Дополнителни регионални аукции во текот на денот може да се спроведат во или помеѓу зоните на наддавање, како дополнување на спојувањето на единствениот пазар на електрична енергија за тргување во текот на денот согласно Член 35 од овие правила. За да се одржуваат регионални аукции во текот на денот, континуираното тргување во и помеѓу релевантните зони на наддавање може да се прекине на ограничен период пред временскиот термин за затворање на пазарот при тргување во текот на денот, кое нема да го надмине минималното време потребно за одржување на аукцијата и во секој случај 10 минути.
3. За дополнителни регионални аукции во текот на денот, методологијата за одредување на цените на меѓузонски капацитет при тргување во текот на денот може да се разликува од методологијата утврдена во согласност со Член 38 став (3) од овие правила и е предмет на консултации во согласност со Член 140 од Законот за енергетиката(*).
4. Регулаторната комисија за енергетика во соработка со другите регулаторни тела може да го одобрат предлогот за дополнителни регионални аукции во текот на денот ако се исполнети следните услови:
  - (а) регионалните аукции нема да имаат негативно влијание врз ликвидноста на спојувањето на единствениот пазар на електрична енергија при тргување во текот на денот;
  - (б) целиот меѓузонски капацитет ќе биде доделен преку модулот за управување со капацитет;
  - (в) со регионалната аукција не смее да се прави несоодветна дискриминација помеѓу учесниците на пазарот од соседните региони;
  - (г) временскиот распоред на регионалните аукции ќе биде доследен со спојувањето на единствениот пазар на електрична енергија за тргување во текот на денот за да овозможи на пазарните учесници да тргуваат што поблиску до реалното време;

- (д) Регулаторната комисија за енергетика и другите регулаторни тела спровела консултативен процес со учесниците на пазарот во засегнатите договорни страни и земји-членки.
5. Најмалку на секои две години по одлуката за дополнителни регионални аукции, Регулаторната комисија за енергетика и регулаторните тела на засегнатите договорни страни и земји-членки ја разгледуваат усогласеноста на сите регионални решенија со спојувањето на единствениот пазар на електрична енергија за тргување во текот на денот за да се обезбеди дека условите од став (4) продолжуваат да се исполнуваат.

ПОГЛАВЈЕ 7 – ГАРАНЦИИ ЗА АЛОЦИРАНИОТ ПРЕКУГРАНИЧЕН КАПАЦИТЕТ

Член 47

Гарантен рок за доделениот меѓузонски капацитет при тргување ден-однапред

МЕПСО и другите ОЕПС ќе применуваат еден гарантен рок на пазарот за тргување ден-однапред, кој нема да биде пократок од половина час пред временскиот термин за затворање на пазарот при тргување во текот на денот.

Член 48

Гаранција за меѓузонскиот капацитет и ограничувањата за алокација при тргување ден-однапред

1. Пред истекот на гарантниот рок за доделениот меѓузонски капацитет при тргување ден-однапред, секој Регионален координативен центар за пресметка на капацитет може да го приспособи меѓузонскиот капацитет и ограничувањата за алокација доставени на релевантните НЕМО.
2. По истекот на рокот за гаранција за ден-однапред, меѓузонскиот капацитет и ограничувањата за алокација ќе бидат загарантирани за алокација на капацитетот за ден-однапред, освен ако не се исполнети условите од Член 31 став (2) од овие правила, во кој случај меѓузонскиот капацитет и ограничувањата за алокација ќе бидат загарантирани штом се достават до релевантните НЕМО.
3. По истекот на рокот за гаранција за ден-однапред, меѓузонскиот капацитет што не е доделен може да се прилагоди за следните доделувања.

Член 49

Гаранција на капацитет при тргување во текот на денот

Меѓузонскиот капацитетот при тргување во текот на денот се гарантира веднаш штом ќе се додели.

Член 50

Гаранција во случај на виша сила или во вонредни ситуации

1. Во случај на виша сила или вонредна ситуација кога МЕПСО или другите ОЕПС постапува итно и не евозможен редиспечинг или контра-тргување, МЕПСО и другите ОЕПС има право да го ограничи доделениот капацитет помеѓу зоните на наддавање. Во сите овие случаи, ограничувањето се врши

- на координиран начин по директна комуникација со сите ОЕПС за кои станува збор.
2. МЕПСО или друг ОЕПС се повикува на виша сила или вонредна ситуација должен е да објави известување во кое се објаснува природата на вишата сила или настанатата вонредна ситуација и нејзиното претпоставено времетраење. Ова известување ќе им биде достапно на засегнатите учесници на пазарот преку НЕМО. Доколку капацитетот е експлицитно доделен на учесниците на пазарот, МЕПСО или друг ОЕПС повикувајќи се на виша сила или вонредна ситуација ќе испрати известување директно до договорните страни кои поседуваат меѓузонски капацитет за соодветниот временски период.
  3. Доколку доделениот капацитет е ограничен поради виша сила или вонредна ситуација на која се повикува МЕПСО или друг ОЕПС, МЕПСО ќе надомести или обезбеди компензација за периодот на виша сила или вонредната ситуација, во согласност со следните барања:
    - (а) доколку постои имплицитна алокација, централните договорни страни или агентите за испорака нема да бидат предмет на финансиска загуба или финансиска корист што произлегува од какво било отстапување што произлегува од таквото ограничување;
    - (б) во случај на виша сила и доколку капацитетите биле доделени со експлицитна алокација, учесниците на пазарот имаат право на надоместок на цената платена за капацитетот во текот на постапката за експлицитна алокација;
    - (в) во случај на вонредна состојба и ако капацитетот е доделен со експлицитна алокација, учесниците на пазарот имаат право на компензација еднаква на разликата во цената на релевантните пазари помеѓу зоните на наддавање во релевантниот период; или
    - (г) во вонредна ситуација, ако капацитетот е доделен преку експлицитна алокација но цената на зоната на наддавање не е пресметана во најмалку една од двете релевантни зони на наддавање во соодветната временска рамка, учесниците на пазарот имаат право на надомест на цената платена за капацитетот за време на експлицитниот процес на алокација.
  4. Во случај кога МЕПСО или друг ОЕПС се повикува на виша сила или вонредна ситуација должен е да преземе мерки во насока на ограничување на последиците и траењето на вишата сила ил вонредната ситуација.
  5. Кога договорната страна го обезбедила тоа, на барање на МЕПСО или засегнатиот ОЕПС, Регулаторната комисија за енергетика или националниот регулаторен орган на засегнатиот ОЕПС ќе процени дали настанот се квалификува како виша сила.

Член 51

Методологија за распределба на приход од загушувањето

1. МЕПСО ја применуваат методологијата за распределба на приходите од загушување наведена во Членовите 58, 59, 124, 140 и 143 од Законот за енергетика* и Член 2 од овие правила.

2. Методологијата од став 1 треба:
  - (а) да го олесни ефикасното долгорочно работење и развој на електропреносниот систем и ефикасното функционирање на пазарот на електрична енергија на Енергетската заедница;
  - (б) да се усогласи со општите принципи за управување со загушувањето предвидени со процесот на Ревизија на зоните на наддавање утврдени со Член 60 од Законот за Енергетиката (*);
  - (в) да овозможи разумно финансиско планирање;
  - (г) да биде усогласена низ временските рамки; и
  - (д) да воспостави договори за споделување на приходот од загушувањето што произлегува од преносните средства во сопственост на други страни освен МЕПСО и другите ОЕПС.
3. МЕПСО во соработка со другите ОЕПС ќе ги распределат приходите од загушувањето во согласност со методологијата во став 1 кога тоа е изводливо а најдоцна една недела откако приходите од загушувањето се префрлени во согласност со Член 122 од Законот за енергетика.

ГЛАВА III – ТРОШОЦИ

ПОГЛАВЈЕ 1: МЕТОДОЛОГИЈА ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА ТРОШОЦИ ЗА РЕДИСПЕЧИРАЊЕ И КОНТРА-ТРГУВАЊЕ ЗА ДЕН ОДНАПРЕД И ТЕКОТ НА ДЕНОТ

Член 52

Методологија за распределба на трошоците за редиспечирање и контра-тргување

1. Во рок од 16 месеци од донесувањето на одлуката од страна на Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетиказа конфигурацијата на регионите за пресметка на капацитетот, МЕПСО во соработка другите ОЕПС од регионот за координирана пресметка на капацитетот ќе изработат предлог за заедничка методологија за распределба на трошоците за редиспечирање и контра-тргување.
2. Методологијата од ставот 1 на овој член содржи решенија за распределба на трошоците за корективни мерки од прекугранична важност.
3. Трошоците за редиспечирање и контра-тргување што се прифатливи за МЕПСО и релевантните ОЕПС ќе се утврдат на транспарентен начин и подлежат на ревизија.
4. Методологијата од од став 1 на овој член најмалку треба:
  - (а) да одреди кои трошоци настанати од користењето на корективни мерки, за кои трошоците се земени предвид при пресметката на капацитетот и каде е воспоставена заедничка рамка за користење на таквите корективни мерки, се прифатливи за споделување помеѓу МЕПСО и другите ОЕПС од регионот за пресметка на капацитетот во согласност со

методологијата за пресметка на капацитетот утврдена во Член 10 и Член 11 од овие правила;

- (б) да дефинира кои трошоци настанати од користењето на редиспечирање или контра-тргување со кој се гарантира меѓузонскиот капацитет се прифатливи за споделување помеѓу сите МЕПСО и другите ОЕПС од регионот за пресметка на капацитетот во согласност со методологијата за пресметување на капацитетот утврдена во Член 9 и Член 10 од овие правила;
  - (в) да постави правила за распределба на трошоците во целиот регион како што е утврдено во согласност со точките (а) и (б) од овој став.
5. Методологијата изработена во согласност со став 1 вклучува:
- (а) механизам за потврдување на фактичката потреба за редиспечирање или контра-тргување помеѓу МЕПСО и вклучените ОЕПС;
  - (б) последователен механизам за мониторинг на употребата на корективни мерки со трошоци;
  - (в) механизам за евалуација на ефектот на корективните мерки, врз основа на сигурносни критериуми за оперативната сигурност и економски критериуми;
  - (г) процес кој овозможува подобрување на корективните мерки;
  - (д) процес кој овозможува мониторинг на секој регион за координирана пресметка на капацитетот од страна на Регулаторната комисија за енергетика и другите регулаторни тела.
6. Методологијата развиена во согласност со став 1 на овој член исто така:
- (а) треба да обезбеди стимулации за управување со загушувањето, вклучително и корективни мерки и стимулации за ефективно инвестирање;
  - (б) да биде доследна со одговорностите и обврските на МЕПСО и вклучените ОЕПС;
  - (в) треба да обезбеди правична распределба на трошоците и придобивките помеѓу МЕПСО вклучените ОЕПС;
  - (г) треба да биде во согласност со другите сродни механизми, вклучувајќи најмалку:
    - i. методологијата за распределба на приходите од загушувањето утврдена во Член 51 од овие правила;
    - ii. механизмот за компензација меѓу МЕПСО и другите ОЕПС, како што е утврден со Механизмот за меѓусебна компензација на ОЕПС согласно Член 159 од Законот за енергетика (*);
  - (д) да го олесни ефикасниот долгорочен развој и функционирање на паневропскиот меѓусебно поврзан систем и ефикасното функционирање на паневропскиот пазар на електрична енергија;

- (f) да го олесни почитувањето на општите принципи за управување со загушувањето во зоната на наддавање, како и трошоците од загушувања.
  - (e) да дозволи разумно финансиско планирање;
  - (ж) да обезбеди усогласеност низ временските периоди за тргување ден-однапред и во тековниот ден; и
  - (з) да е усогласена со принципите на транспарентност и недискриминација.
7. МЕПСО во соработка со другите ОЕПС од регионот за пресметување на капацитетот, дополнително ќе ги усогласат меѓу регионите, колку што е можно повеќе, методологиите за распределба на трошоците за редиспечирање и контра-тргување што се применуваат во нивниот соодветен регион за пресметка на капацитетот.

ПОГЛАВЈЕ 3 – НАДОМЕСТ НА ТРОШОЦИ НАСТАНАТИ ПРИ АЛОКАЦИЈА НА КАПАЦИТЕТОТ И УПРАВУВАЊЕ СО ЗАГУШУВАЊЕТО

Член 53

Општи одредби за надомест на трошоци настанати при алокација на капацитетот и управување со загушувањето

1. Трошоците кои се однесуваат на обврските наметнати на МЕПСО и другите ОЕПС во согласност со Член 124 од Законот за енергетика*, вклучувајќи ги и трошоците наведени во Член 52 и од Член 54 Член 57и од овие правила, ќе ги процени Регулаторната комисија за енергетика. Трошоците проценети како разумни, ефикасни и пропорционални ќе се повратат навремено преку утврдените тарифни модели во Законот за енергетика (*) или други соодветни механизми што ќе ги определи Регулаторната комисија за енергетика и онаму каде што е потребно и останатите релевантни регулаторни тела.
2. Уделот на договорните страни во заедничките трошоци наведени во Член 58 став (2) точка (а), регионалните трошоци наведени во Член 58 став (2) точка (б) и националните трошоци наведени во Член 58 став (2) точка (в) од овие правила, оценети како разумни, ефикасни и пропорционални, ќе се повратат преку надоместоците на НЕМО, мрежните тарифи или други соодветни механизми како што е утврдено од надлежните регулаторни органи.
3. на барање на Регулаторната комисија за енергетика и другите регулаторни тела , МЕПСО и НЕМО и делегатите во согласност со Член 56 од овие правила, во рок од три месеци од барањето, ќе достават информации потребни за да се олесни проценката на направените трошоци.

Член 54

Трошоците за воспоставување, менување и управување на спојување во единствен пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред и во текот на денот

1. НЕМО е должен да учествува во покривање на следните трошоци:
  - (а) заеднички, регионални и национални трошоци за воспоставување, ажурирање или понатамошен развој на алгоритмот за ценовно спојување во единствен пазар на електрична енергија при тргување ден-однапред;
  - (б) заеднички, регионални и национални трошоци за воспоставување, ажурирање или понатамошен развој на алгоритмот за ценовно спојување во единствен пазар на електрична енергија при тргување во текот на денот;
  - (в) заеднички, регионални и национални трошоци за управување на спојување во единствен пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред и во текот на денот;
2. Предмет на договор со засегнатите НЕМО, МЕПСО и другите ОЕПС може да учествуваат во трошоците предвидени во став 1 што е предмет на одобрување од релевантните регулаторни органи. Во такви случаи, во рок од два месеци од добивањето на прогноза од засегнатите НЕМО, МЕПСО и сите други ОЕПС имаат право да достават предлог за придонес во трошоците до релевантното регулаторно тело за одобрување.
3. НЕМО има право на надомест на трошоците во согласност со став 1 кои не се покриени од МЕПСО или друг ОЕПС во согласност со став 2, со надоместоци или други соодветни механизми само доколку трошоците се разумни и пропорционални, врз основа на национални договори со Регулаторната комисија за енергетика
- 4.

Член 55

Финансиско порамнување и трошоци за плаќање

1. Сите трошоци направени од централно договорните страни и агентите за испорака ќе бидат надоместени преку надоместоци или други соодветни механизми доколку се разумни и пропорционални.
2. Централно договорните страни и агентите за испорака треба да обезбедат ефикасно финансиско порамнување и аранжмани за плаќање што ги избегнуваат непотребните трошоци а го одразуваат настанатиот ризик. Аранжманите за прекугранично финансиско порамнување и плаќање подлежат на одобрување од релевантните национални регулаторни органи.

Член 56

Трошоци за воспоставување и функционирање на процесот на пресметка на координиран капацитет

1. МЕПСО и другите ОЕПС поединечно ги снесат трошоците за обезбедување влезни податоци за постапката за пресметка на капацитетот.
2. МЕПСО и другите ОЕПС заеднички ги снесат трошоците за поврзување на индивидуалните модели на мрежа.
3. Сите трошоци направени од учесниците на пазарот за исполнување на условите од овие правила се на товар на самите учесници на пазарот.

Член 57

Трошоци за осигурување на гаранциите

Трошоците за осигурување на гаранциите во согласност со Член 48 став (2) и Член 49 од овие правила ги снесат МЕПСО и надлежните ОЕПС, до степен до кој е можно во согласност со Член 158 став (5) точка 1 од Законот за енергетика (*). Овие трошоци ги вклучуваат трошоците од механизмите за компензација поврзани со осигурување на гаранциите за прекуграничните капацитети, како и трошоците за редиспечинг, контра-тргување и дебаланси поврзани со компензација на учесниците на пазарот.

Член 58

Распределба на трошоците помеѓу НЕМО и операторите на електропреносниот систем во различни договорни страни

1. Сите релевантни НЕМО и МЕПСО и другите ОЕПС доставуваат годишен извештај до регулаторните органи во кој детално се објаснети трошоците за воспоставување, промена и имплементација на спојувањето во единствен пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред и во текот на денот. При објавувањето на овој извештај, Агенцијата за соработка на регулаторите за енергија ги зема предвид чувствителните деловни информации. Трошоците директно поврзани со спојувањето во единствен пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред и во текот на денот мора да бидат јасно и одделно утврдени и предмет на ревизија. Извештајот ги содржи и сите детали за придонесите на МЕПСО и другите ОЕПС за подмирување на трошоците на НЕМО согласно Член 54 став (2) од овие правила.
2. Трошоците од став 1 се поделени на:
  - (а) заеднички трошоци кои произлегуваат од координираните активности на сите НЕМО или МЕПСО и другите ОЕПС вклучени во спојувањето во единствен пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред и во текот на денот;
  - (б) регионални трошоци кои произлегуваат од активностите на НЕМО или МЕПСО и другите ОЕПС кои соработуваат во одреден регион;

(в) националните трошоци кои произлегуваат од активностите на НЕМО или МЕПСО во таа договорна страна.

3. Заедничките трошоци од став 2(а) ќе се поделат меѓу МЕПСО, другите ОЕПС и НЕМО од земјите членки и договорните страни согласно Член 58(3) од овие правила.
4. НЕМО и МЕПСО и другите ОЕПС кои соработуваат во одреден регион заеднички ќе се договорат за предлог за поделба на регионалните трошоци во согласност со став 2 точка (б) од овој член. Предлогот потоа ќе биде поединечно одобрен од Регулаторната комисија за енергетика и надлежните регулаторни тела на секоја од договорните страни и земјите-членки во регионот. НЕМО и МЕПСО и другите ОЕПС кои соработуваат во одреден регион може алтернативно да ги користат аранжманите за поделба на трошоците.
5. Принципите за распределба на трошоците се применуваат за трошоците настанати од влегувањето во сила на овие правила и не е во спротивност со веќе започнатите решенија за развој на спојувањето во единствен пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред и во текот на денот, а трошоците направени пред влегувањето во сила на овие правила, ќе се распределат меѓу НЕМО и МЕПСО и другите ОЕПС врз основа на постојните договори кои ги регулираат ваквите решенија.

ГЛАВА IV – ДЕЛЕГИРАЊЕ НА ЗАДАЧИ И МОНИТОРИНГ

Член 59

Делегирање на задачи

1. МЕПСО или друг ОЕПС или НЕМО може да ја делегира цела или дел од која било задача што му е доделена според овие Правила на една или повеќе страни, ако третата страна може да ја изврши релевантната функција исто толку ефективно како тој што му ја доделил. Делегираната една или повеќе страни останува одговорен за обезбедување сигурност со обврските според овие правила, вклучувајќи ја контролата и обезбедувањето на пристап до информациите за мониторинг од страна на Регулаторната комисија за енергетика и другите регулаторни тела.
2. Пред делегирањето, третата страна за која станува збор мора јасно да и докаже на страната која ја делегира својата способност да ги извршува обврските од овие правила.
3. Во случај целата задача или дел од задачите наведени во овие правила да се делегираат на трето лице, страната што ја делегира задачата мора да обезбеди постоење на соодветни договори за доверливост во согласност со обврските за доверливост на страната која ја делегира.

Член 60

Мониторинг на примената на спојувањето во единствен пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред и во текот на денот

1. Субјектот или субјектите кои ги извршуваат функциите на оператор на пазарно спојување се под мониторинг на Регулаторната комисија за енергетика и регулаторните органи или соодветните надлежни органи во државата во која се наоѓаат. Други регулаторни тела или релевантни тела, Регулаторниот одбор на Енергетската заедница и, до степен до кој земјите-членки се засегнати, Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика, постапувајќи во согласност со Ратификуваните меѓународни договори и одлуките на Министерскиот совет на Енергетската заедница ², придонесуваат за мониторинг доколку е соодветно. Регулаторната комисија за енергетика и другите регулаторните органи или релевантните органи кои се првенствено одговорни за мониторинг на НЕМО и функциите на операторот на пазарно спојување целосно соработуваат и обезбедуваат пристап до информациите до другите регулаторни органи и Регулаторниот одбор на Енергетската заедница и Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика со цел да се обезбеди правилен мониторинг на спојувањето во единствен пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред и во текот на денот во согласност со Член 58 од Законот за енергетика.
2. Мониторингот на имплементацијата на интеграцијата на договорните страни во спојувањето во единствен пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред и во текот на денот од страна на Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика, постапувајќи во согласност со Ратификуваните меѓународни договори и одлуките на Министерскиот совет на Енергетската заедница ³, ќе се врши во координација со Секретаријатот на Енергетската заедница.
3. МЕПСО и другите ОЕПС треба да ги достават до Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика и Секретаријатот на Енергетската заедница информациите потребни за извршување на задачите во согласност со ставот 2.
4. НЕМО, учесниците на пазарот и другите релевантни организации во врска со спојувањето во единствен пазар на електрична енергија за тргување ден-однапред и во текот на денот, на заедничко барање на Регулаторниот одбор на Енергетската заедница или, до степен до кој земјите-членки се засегнати, Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика и ENTSO-E, постапувајќи во согласност со Ратификуваните меѓународни договори и одлуките на Министерскиот совет на Енергетската заедница ⁴, ќе ги достават до ENTSO-E информациите потребни за следење во согласност со став 2 од овој член, освен информациите што веќе ги добиле регулаторните

---

² Член 2 од Процедуралниот акт бр. 2022/2/МС

³ Член 2 од Процедуралниот акт бр. 2022/2/МС

⁴ Член 2 и 3 од Процедуралниот акт бр. 2022/2/МС

органи, Регулаторниот одбор на Енергетската заедница, Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика или ENTSO-E во контекст на нивните соодветни задачи за следење на имплементацијата.

ГЛАВА V – ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 61 Влегување во сила

1. Овие правила влегуваат во сила осмиот ден од денот на нивното објавување во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе се применуваат по истек на една година од денот на нивното влегување во сила.
2. .

ПРИЛОГ 1

РЕГИОНИ ЗА ПРЕСМЕТКА НА КАПАЦИТЕТ

Член 1

Предмет и рамки на примена

1. Регионите за координирана пресметка на капацитетот ги опфаќаат сите постоечки граници на зоните за наддавање помеѓу Договорните страни и Договорните страни на Енергетската заедница и земјите-членки на Европската Унија како што е дефинирано во овие правила.
2. Сите промени во конфигурацијата на границата на зоната за наддавање во рамките на примена дефинирана во став 1 од овој Член ќе бидат земени предвид за идните измени во согласност со Регулативата (ЕУ) 2015/1222.
3. Прилагодувањето на конфигурацијата на регионите за координирана пресметка на капацитети наведени во овие правила ќе биде предмет на предлог од сите ОЕПС во согласност со Член 5 од овие Правила.

Член 2

Региони за пресметка на капацитет

Регионите за координирана пресметка на капацитети во кој влегува МЕПСО се дефинираат со одлука на Агенцијата за соработка на регулаторите за енергетика, како и измена на регулативата EnC 2015/1222 и соодветниот Анекс на регулативата EnC 2015/1222 и директно се применуваат.

